

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Értéktelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legelőszörüben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Polgári fiúiskolát városunknak!

A lefolyt iskolai évről megjelentek az értesítők. Az iskolák külső és belső viszonyairól beszámolnak az igazgatók.

Sok-sok tanulságot meríthet belőlök az elfogulatlan szemlélő.

Kilátszik mindenikből a törekvés a jobb, a tökéletesebb felé. Fejlődni kíván mindenik s törekszik anyagi és erkölcsi eszközeit tágitani, hogy aztán munkája annál inkább megfelelő legyen.

Tökéletes berendezés lebeg minden iskola előtt, hogy a célzt kifogástalanul szolgálhassák s a kor követelő kívánalmaival szemben megállhassanak.

A közeli időkben rendkívüli átalakuláson ment át a mi egy. prot főgimnáziumunk is. — Nemesak az által, hogy fényes és czélszerű berendezésű épületet nyert, hanem különösen a tanítási segédeszközökkel való felszerelése által, a mely, ha nem egészen teljes is még, de az ujon beszerzetek anyagán, rendezésén meglátszik a tervszerűség, s hogy a beszerzésnél a tudomány segítő eszközeiképpen a szükségességi és czélszerűségi szempontokat vették figyelembe. S szinte biztosítva látjuk, hogy a mostani szakavatott vezetés és kezelés mellett — kellő áldozatok árán, — minta-berendezést érhet el főgimnáziumunk.

Ötven éve áll fenn városunkban ez a középiskola, előbb mint hat osztályu, később mint nyolcz osztályu főgimnázium

Ez alatt az idő alatt ugyancsak kihasználták városi lakóink

A kinek csak egy kevés anyagi tehetsége volt, — taníttatta fiát, — s a kiben képesség volt, el is végezte a 6. illetőleg 8 osztályt.

Eleinte nem életpálya czéljából tanultak polgár gyermekeink. Mert ha bármily jelesen végezték is a gimnázium osztályait, visszatértek atyáik mesterségéhez, s mint értelmes, tanult egyének maguk s városunk javára használták fel ismereteiket.

Azért is van ma is városunknak oly művelt polgársága.

A korszellem azonban megváltoztatta ezt a helyes régi rendszert. A hiuság uralmat vett az

embereken, meg aztán közbe játszott a kisipar pangása, sőt egyes iparágaknak teljes megszűnése is.

Az apa nem látta többé biztosítva a műhely által gyermeke jövőjét, hát *kitaníttatni* igyekezett. Itt volt a *gymnasium* mint fősegítő eszköz. És kitanultak a gyermekek, ki *félig-meddig*, ki egészen, már az ő részben anyagi, részben értelmi tehetségük szerint

S most az öspolgárság kiveszőben, mert a kitanult fiak mint hivatalnokok, ügyvédek, papok, orvosok, szétszóródtak az ország minden tájékán, legnagyobb részt azonban félis iskolázottan mint irnokok s kis hivatalnokok szolgálják a várost, pénzügyet, törvényszéket, vármegyét vagy magánosokat.

Egy azonban kétségtelen, hogy független polgári életüket feladták s elcsérélték egy külsőleg tán tetszetősebb, de valójában terhesebb irodai rab-élettel.

Tagadhatatlan, hogy a mai kor sok tudást, széles körű ismeretet kíván az iparos embertől is. S a szerencse mellett csak az boldogulhat, aki kellő értelemmel és tanultsággal rendelkezik.

Am ennek a tanuláshoz mindenképpen felett gyakorlatnak kell lennie. Nem szükséges a józan értelem kifejlesztéséhez a tudomány elvont elmélete, rendszere, nem a klasszikusok mélyebb taglalása, melyeket a gimnázium a maga hivatása szerint a tanulóinak nyújt.

Bántódva látjuk a gimnáziumok értesítőiben, hogy mennyi a „*bukott*” növendékek száma, hogy hányan vannak akik a tudományos pályára nem való gyermekeiket a gimnázium végzésére erőltetik, holott más irányban tanulva, vagy más pályán haladva — szépen boldogulnának.

Lehet valamely gyermek éles gyakorlati képességű, anélkül, hogy a mélyebb tudományokat kedvelné.

Bűn az ilyeneket erőltetni s az ilyenekkel, vagy még inkább az egészen gyenge képességűekkel ostromolni a gimnáziumot.

De mivel az elemi iskola tanításán felül még többet is kíván a kor minden jóra való iparostól: ne a gimnáziumban keressék azt, hanem az épen e célra szervezett *polgári iskolákban*.

Igaz, hogy nekünk nincs itt helyben ilyen

iskolánk, s így költségkimelés szempontjából is a magunk magasabb iskoláját kénytetünk igénybe venni.

Ugyde azon kell munkálnunk, hogy legyen. Hiszen itt, ilyen iparos, s nagy vidéknek központján levő városban volna egy *polgári fiúiskola* igazi helye.

A vármegye három polgári fiúiskolája mellett bizony nem ez lenne a legkevésbé népes.

Nem tekintve azt, hogy városunk fejlődésére s anyagi javára is nagy előnyvel járna: pusztán a tanügy érdekében, az iparos és földmivelő osztály műveltségének emelésére volna ez követelően kívánatos. S ez által a főgimnázium is működésének igazi terére léphetne, s ott és akkor fejthetné ki valójában teljes tevékenységét, s oldhatná meg igazi feladatait a tudomány alapvető munkájában.

Elemi iskoláink és polgári leányiskolánk már államosítottak. Ez utóbbinak az állammal kötött szerződése a városra nézve eléggé kedvező.

Meg kell indítani az eljárást, lépéseket kell tenni arra nézve, hogy egy új *állami polgári fiúiskola is állíttassék fel*, hasonlóan kedvező szerződés alapján.

Igaz, hogy még az állami polgári leányiskola új épülete sincs meg, hogy annak igazán szép és jó terve még a kiinduló ponton várja a miniszterium jóváhagyását, de annak elintézése rövid idő kérdése, s nem akadályozza amannak előkészítését.

Több szerencsés körülmény is közreműködik arra, hogy a felvetett eszme életre keljen.

Az egyik vármegyénk minden jóért és szépért lelkesedni tudó főispánjának munkálni tudó ereje s városunk iránt táplált, tapasztalt jóindulata; a második kir. tanfelügyelőnk végtelen lelkesedése s agilis munkássága a tanügyek fejlesztése és előbbre vitelén; a harmadik a polgármesterünk nagy szeretete a város java és érdeke iránt.

Mivel ezen a ponton mindhármuk közös czélja, közös törekvése találkozik: fogjanak össze s akkor nincs benne kétség, hogy a gondolat valóra válik, s városunk rövid időn belül egy újabb, — a polgárság és a vidék népe érdekét igazán szolgáló kulturintézményhez jut. — a—a.

TÁRCZA.

Levél.

Édes Didi, amint ön látja,
Igéretembe hű vagyok
Es követem önt gondolatban,
Miként napot a csillagok.
S mikor majd kicsi kezébe jut
Vén barátjának levele.
Vegye ugy, hogy e dült sorokban
A lelke szállott el vele.

Oda, hol dajkamesékbe fog
Es lágyan zsong a Balaton
Hol napsugár a habfodorral
Szerelmes forró csókba forr.
Hol aranyba fürdik fű, virág,
Álmokat sűg az esti szél,
S ezer bogárka esd szerelmet
A sápadt fűzek levelén.

Hol hűvös, langyos éjszakákon
Csábos szírének dala szól.
Mámorban reszkető faunok
Szönek hálót a partokon.
Megejtnek egy-egy szíréleányt,
Két buja szempár lázba gyul,
Egy sikoly reszket át a légen,
Egy fehér virág porba hull.

. . . A képzeletnek sebes szárnya
Az ősrégék honába vitt,
S egy perczre tán zavarba hoztam
Az ábrándozó kis Didit.

De én Istenem téma csak kell,
Hogy megkezdjem a levelem,
Edes Didi, a közhelyekért
Ugy-e megbocsájt énnekem?

Hát hogy van mosolygó kis Didi?
Naphosszat, mondja mit csinál?
Ézernyi mulatozás között,
Ő mondja, gondol még reám?
Jutott-e egyszer is eszébe
A döcögő személyvonat? . . .
Ő én azóta erről szövéim
A legédesebb álmokat!

A döcögő személyvonaton
Ott ismertem meg önt Didi,
Es legott a szívembe zártam.
(Ugy-e kérem ön elhiszi?)
Szöghaj simulat okos fejére,
Felvillant beszédes szeme,
S a gondtalan, csengő kacajzaja
Mint gyermek merültem bele.

S a hányszor újra utnak indul
A zólyomi személyvonat,
A villanyvilágos Perronon
Valaki búsan felsóhaj.
Valakinek az édes álmát
A vonat messze elviszi,
S a röplülő ablakok mögött
Fel-feltűnik a kis Didi.

Edes Didi, az Isten áldja! . . .
A (toll megreszket a nevéen,
S egy kőszá napsugár az égből,
Szeretkezik a levelén.)

Mikor majd álmódásba hajtja
Szivecskáját a Balaton,
Emlékét glóriába fonja
Egy bohó legény valahol.

Herczeg Jenő.

Jégünnepély a dobsinai jégbarlangban.

Oly jól esik az embernek a mindennapi élet gondjából kibontakozni. A sors minden embernek másképp mér és más-más irányba parancsolja az élet hullámain. Mi gyönyörködünk abban, ha a hajós a vihar által felkorbácsolt tengeren kormányával küzd a természet erejével, a bős elemmel és napról-napra a legszebb természeti tüneményeknek birodalmában himbálódzik. Ő pedig, a hajós, partra vágyik és ha a feneketlen tenger tünkrén ide-oda hányatva csak annyi szárazföldet pillant meg, mint egy porszem, sóhaj tör elő kebléből és ima rebben el ajkáról, mert hát az ember életösztönénél fogva szárazföldi lény és a vízre csak vagy passziója, vagy pedig kincsözömjé vonzza, esetleg a katonai parancs kényszeríti.

De a szárazföldön is más és más irányban küzdünk az élet gondjaival, hogy a mindennapi betevő falat meglegyen és más és más irányban kerestünk utat-módot arra, hogy szórakozzunk és élveinket kielégítsük. A tőképezés egész évesen számol és kuporgat, a gyáros, a birtokos és kereskedő remegve veszi kezébe a napilapot, hogy áll a piac; a tisztviselő napról-napra rágja a tollat és a felebbvaló hiú hatalmának nyomása alatt fojtott etégtelenségében tölti napjait; az iparos pedig már jobban megadva magát a sorsnak, ottan kopácsol kicsi szűk műhelyében és vérmes reményekkel várja a legközelebbi vásárt, míg a munkás és napszámos, ki talán mindezek között a legboldogabb és szerencsésebb,

Városi közgyűlés.

F. hó 27 én délután 3/3-kor a város érdemes atyái tanácskozásra gyűltek össze. Azonban részint a tárgysorozat kevés izgalmat ígérő mivolta, részben a nagy munkaidő, másrészt a meleg és a nyaralás nagyon megcsapantotta az érdeklődést.

Jelen voltak a tisztviselőkön kívül: *Barányi Gusztáv, Barna Imre, Bodor István, id. Csapó János, Ehtey, Frigyes, Jaczó Pál, László János, Lukács Géza, Szabó József, Soós Ferencz, Szomolnok Antal, Tomay Alajos, Tóth Béla és Zachar Gusztáv.*

Polgármester 3/3 kor szívélyesen üdvözölve az összegyűlekezetteket, megnyitja a közgyűlést.

A *gyámpénztár, adó-, és házi-pénztár* negyedéves vizsgálatainak eredményét a közgyűlés tudomásul vette. A *közpénztár* 1904. évi számadása bevételi részében 213451 kor. 50 fillérrel, kiadási részében 186740 kor. 82 fillérrel s így 26710 kor. 98 fillér maradvánnyal elfogadtatott.

Az *iparos tanonciskola* 1905/6 évi költségvetése bevételi összegében 2339 K. 30 fillérrel, kiadási összegében 3335 K. 50 fillérrel, tehát 996 K. 20 fillér hiánnyal elfogadtatott. E tárgynál a számvizsgáló bizottság. tapasztalatainak beterjesztésével néhány, az ügykezelésre vonatkozó javaslatot és megjegyzést tesz, melyeket azonban tanácsai javaslat folytán a közgyűlés is mellőz. Az iparos tanonciskola 1904/905 tanévi számadása bevételi és kiadási tételeiben egyaránt 3103 K. 62 fillérrel, maradvány nélkül elfogadtatott.

Ezután az 1904 évi *iskolai alapvagyon* számadásait fogadták el. 16549 K. 75 fillér bevetel, 11990 K. kiadással, ennél fogva 3623 K. 85 fillér maradvánnyal.

A *városi szegényintézet* 1904. évi számadása ügy bevételi, mint kiadási tételeiben 2980 K. 21 fillérrel s így maradvány nélkül elfogadtatott.

A *városi nyugdíjintézet* 1904. évi számadása 6244 korona 19 fillér bevetel és kiadással, maradvány nélkül elfogadtatott. Alapvagyon 1904. év végén 28328 korona 36 fillér; 2% pótdadó hátralékban 229 korona 59 fillér, összesen 28557 korona 95 fillér. Az 1903. év végén volt az alapvagyon 27133 korona 6 fillér, tehát egy évi vagyonnal emelkedés 1424 korona 89 fillér.

A *"Gizella" kisdudóv-intézetnek* 1904. évi számadása 1682 korona 86 fillér bevetellel és kiadással, maradvány nélkül elfogadtatott.

Az 1905. évi *személfuvar és ebadó* törlése a tanács által javasoltatván, a közgyűlés vita nélkül törlésbe hozza.

Az *iparossegédek továbbképző szakrajtanfolyamának* 1904/905. évi számadása 434 korona 64 fillér bevetellel, 425 korona 34 fillér kiadással és így 9 korona 30 fillér maradvánnyal elfogadtatott. Ugyanannak 1905 és 1906. tanévi költség előirányzata fedezeti részében 73 korona 30 fillér, szükségleti részében 492 koronával tehát 418 korona 70 fillér hiánnyal lezárva jóváhagyott. A hiány utalványozása iránt a vallás- és oktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz felterjesztés tétellett.

A közgyűlés ezen rendes tárgyai vita nélkül, a tanács javaslata alapján fogadtattak el. A következő pontok azonban már élénkebb eszmecserére is adtak alkalmat. Így például:

A *vásárjog bérbeadása* élénk vitát idézett elő. Ajánlatot adtak tudvalevőleg Borbély Ferencz 180008 K. évi bérre. Dick Péter miskolczi lakos 16000 K., Korn Sándor losonczyi lakos 18600 K., Klein Mór rimaszombati lakos 15555 K., Breuer Fülöp 14014 K. 14 fillér, Schweitzer David 13313 K. 13 fillér évi bérre. A tanács javaslata alapján a közgyűlés a két legnagyobb ajánlattevő közül Borbély Ferencz helybeli lakosnak adta ki a bérletet.

A következő tárgy *özv. Miskolczi Istvánné kérévénye*, melyben nagyobb belső átalakításokat kér. A szerződés alapján azonban erre joga nem volna, amennyiben a régi szerződés ama, ma már sehohsem található pontot is magában foglalja, hogy a nagy javításokat is a bérlő tartozik végezteni saját költségére. A multban ez így is történt, mert pl. az üzleti helyiség, ajtó, ablak berendezése, vasgerendás födeme, mind a bérlő által csináltatott meg. Közben azonban a város is végzett ott munkákat. Ennélfogva többek felszólalására a közgyűlés e tárgybán érdemben nem döntött, hanem elrendelte,

igénytelenül baromi munkát végez és talán legnagyobb boldogsága, ha a hatalom előtt süvegel, ha mindennapi munkáját becsülettel elvégzi és meg van a mindennapi betevő falatja.

És vajon, mikor ily nagy különbség van az emberek között, találkozhatnak-e ezek valahol? Igen. Az élvezetekben és a pihenésben. — A munkásnak élvezete, midőn ebéd és vacsora után jól elpihen, a pénzes embernek ha kélhet és nagyurat játszhatik, a tisztviselőnek pedig ha szabadságot élvez, ha utazhat és egy évi kalitka élet után a nagy természet szépségében gyönyörködhet.

A pénzes ember és munkás ezt mindennap feltalálhatja, de a tisztviselő egy évben csak egyszer, a nyár folyama alatt. Felpakol tehát az a tisztviselő, ha módja van hozzá és megy fűrdözni, vidéket járni.

Erre teremtette az Isten és alkotta meg a nagy természet béreces Gömör egyik drága kincsét, a világhírű dobsinai jégbarlangot és vadregényes vidékét.

Fenyővel megrakott szikla-hegyek és zöld pázsittal letakart szűk völgyek terülnek el a megye egyik északi szögletében. Pisztrángdus kis hegyi patakok rohannak le az erős sziklafalakon és rytmikus csobogással sietnek belé anyjok ölébe, a sztraczenai völgyön kigyózó kristály-tiszta Gölnicz folyócska szelid hullámaiba. — Nem zavarja itten a természetet semmi, csak a sztraczenai kohó nehez lélegzete, mely ártalmatlan füstfellegben enyészik el és a gőzfűrés egyhangu reszelése, a mely a tátony sziklaüregekben találja sirját. — Oly szűk ez a völgy és oly magas a szikla fal, hogy abból nem szabadul a magasba semmi, még madár sem repül fel, de ottan kóvályog lustán a hegyoldalon és lecsapásával ijesztgeti a legelésző őzikét.

És e kies panoráma felett emelkedik égig a királyhegy, e búske óriási és gyönyörködik birodalma szépségeinek néma versenyében, csak néha, ha felleg pihen meg ormán, rázza meg bozontos szikla szakállát és haragos villamokat szór szomszédos vetélytársára, a gyengébb királykőre, a barlangi nyaralók nagy gyönyörűségére.

hogy rendőrkapitány, városi orvos és mérnök helyszíni szemlét tartanak s jelentésként az ott találandó állapotokat, melytől az érdemben döntést aztán függővé teszi.

Institúrisz Endre városi ügyész megrongált egészségére hivatkozással 6 heti szabadságot kér. A közgyűlés megadja.

A *Lehoczky Mihály és András ellen peres ügyben* a közgyűlés vita nélkül magáévá teszi a tanács javaslatát.

Özv. Kubik Fereucznét havi 4 korona segélylyel látja el a közgyűlés és végül

Németh László gyermekeinek illetőségét a tanács javaslata alapján a közgyűlés helybelinek el nem ismeri s azt a miniszter e tárgybán leirata ellenére újból visszautasítja.

A tárgysorozat kimerítettén, véget ért a közgyűlés a polgármester életével, kinek gondos vezetése tette lehetővé, hogy a tavalyi gazdasági év minden vonalon daczára a sok rendkívüli kiadásoknak, meglehetősen nagy plusz szal fejeződött be.

Egyházkerületi közgyűlés.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületnek Miskolczon tartott ez évi rendes közgyűléséről — miként már jeleztük volt — hosszabb és részletesebb tudósítást kaptunk, amelyet lapunk mult számában helyszűke miatt nem közölhettünk. — A tudósítás így szól:

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületnek folyó hó 19—21. napjain Miskolczon lefolyt rendes évi közgyűlése egyrészt a nagy számban összesereglett tagok élénk részvétele miatt, azt az öröndetes tapasztalatot nyújtotta, hogy az egyházi élet iránti érdeklődés — ez ősi protestáns jellemvonás — sem a szorosabban egyházi, sem a világi hívőknel nincs hanyatlóban bármennyire szeretik is ezt ujabban sokan tres frázisként hirdetni.

Másrészt a közgyűlés gazdag tárgysorozata s mindvégig magas színvonalon folyó és méltóságos — még a legkényesebb kérdésekben is nyugodt — vitái mindenképp győztek meg, hogy az egyházkerület vezetése *Zelenka* Pál püskök és *Szentiványi* Árpád felügyelő kezében a legjobb, a leghivatottabb kezekben van.

S végül harmadszor, minket gömörieket jólesőleg érintett az a felemelő tapasztalat, hogy ez óriási terjedelmű intelligens vármegyék és városok területére kiterjedő kerület vezetésében, előkelő állásaiban a gömörmegei evangélikus — egyházi és világi — férfiak mily tevékeny részt vesznek, mily kiváló helyeket foglalnak el.

Íme, a közgyűlést megelőzőleg július 18-án kedden megtartott *közigazgatási bizottság ülésén Szentiványi* Árpád világi elnök mellett ott láttuk *Gyürky* Pál és *Terray* Gyula főespereseket. *Kubinyi* Aladár törv. elnök — aki mindenkor kiváló tevékenységet fejt ki az egyházi téren is — ismeretes családi gyásza, — dr. *Markó* Sándor kir. közjegyző megrendült egészsége miatt maradtak távol.

A szerdai előkészítő biz. ülésen ev. egyházmegeink főesperesei, felügyelői — köztük *Kubinyi* Géza gömöri egyházmegei felügyelő — a közpiskolák felügyelői és igazgatói is szép számban jelentek meg.

Ugyancsak 19 én délután a *gyámintézet* közgyűlésének végeztével 5 órakor tartott gyámintézeti *istentiszteleten: Kemény* Lajos Osgyan költő papja volt az ünnepi szonok. Magasan szárnyaló, költői részekben bővelkedő, szívet-leket áhítatba ragadó beszédeit, gyönyörű imáit már jól ismerjük. Sokszor volt alkalmunk — lapunk olvasóinak is — gyönyörködni bennük. Mondanunk is felesleges tehát, hogy remek, költői beszédnek, verses imájának egyetemes nagy hatása volt.

Ugyane napon délután 3 órakor vette kezdetét a *kerületi ev. fő- és közpiskolák tanárainak értekezlete* is, *Loysch* Ödön, helybeli egy. prot. főgimnáziumunk derék igazgatója, mint az értekezletnek husvétkor egyhangú lelkesedéssel megválasztott elnöke, oly nagyszabású megnyitó- és programbeszédet mondott a tanári értekezletnek nemzeti és kulturális jelentőségű czéljairól, fő- és közpiskoláink nagy és magasatos feladatairól s a tanári testületek kötelességeiről, hogy e történeti tanuságokban és költői mozzanatokban gazdag beszéd a 2 főiskola, az eperjesi jogi akadémiának és teológiának, és a 7 közpiskolának jelenvolt szép számu képviselőit tüntető tapsokra

E két hatalmas hegy-király lábainál szikla-falban tátong a dobsinai jégbarlang és hódol a fenyők között bujkáló villa-lakók üdülő serege. Más itt a levegő, mások az emberek kedélyvilága és más az élet. Utasítás nélkül mindenki a maga módja szerint szórakozik és pihen. — Nincs osztály, nincs rang, csak ember, a ki nem másnak, nem a mindennapi húságnak, de magának szenteli a gyorsan reppenő percekét.

Kocsi kocsi után fut be, különösen éjszokról, Poprád felől és szállítja a barlang-látogatókat, kiknek száma naponta meghaladja a 100-at, s boldogan emléklül egy fenyő galyacskaival távoznak el e regényes helyről. — Távozásuk után azonban sokan bosszusak, hogy miért nem hoztak koresolyát, mikor itt nyár derekán is lehet koresolyázni. — Így történt mostan folyó hó 26 án is, mikor a barlang megnyitása óta a 12-ik jégünnepélyt rendezték.

De hát ki még ottan nem volt és nem látott, az nem hisz az egyszerűen elhangzó szónak . . .

Forróság uralkodik még itten is délelőtt 11 órakor. Elégedjünk meg a külső szépségekkel és ereszkedjünk le a jégbarlangba.

Felhangzik a 3 ágvölvés, bömbölése százszorosan verődik vissza a szikla-falakról, a vezető „indulj” kiáltása hozza mozgásba a kíváncsi várakozó tömeget. Kellemes hűs levegő csapódik arcunkba és pár pillanat alatt lent vagyunk az alvilág kristály palotájában, melynek termeit villanyfény ezüstözi be és cigányzene meg a hagyományos kürt harsogó hangja tölti be. Még pár pillanat és az ámuló közönség a zene ütemei mellett koresolyázó párokat lát a nagyterem jégparkettjéu tovasiklani.

Kinöndhatlan érzés fogja el különösen a koresolyázókat, hogy a föld alatt tél van és még sem fázik senki. Ez a természet a barlang megfejthetetlen titka. S ez az érzés az, mely a szemlélés mellett a lelket annyira lekötö. — Még a cigány hegedűje is vigabb, vagy méla-busabb, a mely melódiát játszik és elütőleg az ember téli kedélyvilágától itten felhangolva, vignak, üdének és frissnek érzi magát.

ragadta s elhatározta az értekezlet *Scheffer* rozsnói nyug. nesztor-tanár lelkes és meleg indítványára, hogy e beszéd egész terjedelmében a jegyzőkönyvekben megörökíttessék, sőt buzdítás végett az „*Óralló*” egyházi lapban is közöltessék. — Az értekezleten szép munkásságot fejtett ki s gazdag jegyzőkönyvi elismerést aratott az értekezlet jegyzője: dr. *Wallentinyi* Dezső helybeli főgimn. tanár is, aki az országos közoktatási tanácsnak az *Érettségi utasítások* időszzerű reviziójáról készült javaslatát behatóan ismertette s meggyőző érveléssel a tanári karoknak elfogadásra ajánlotta. (Ez utasítások ujtásairól mint mindnyajunkat s kivált a szülöket és tanulókat igen közelről érdeklő munkalatról, legközelebb külön ezekben is meg fogunk emlékezni.) — Tevékeny részt vettek tartalmas felszólalásaikkal az értekezleten *Scheffer* Gusztáv, *Szánthó* József igazgató, dr. *Götz* István és *Törköly* János rozsnói ev. főgimn. tanárok, valamint *Leffler* Sámuel nyiregyházi főgimn. igazgató, aki városunk szülötte.

A közgyűlés első nagy napja tulajdonképen a csütörtök volt. Egyházi, köz és társas életünk számos kitűnőségét láttuk együtt a tágas ev. templomban. A már említettekön kívül Gömörből megjelent volt az egyháziak közül: *Bartholomidesz* László esperes, *Hoznek* Lajos, *Becser* Endre esperes, *Velky* János, *Csók* György, *Weisz* Antal, *Baltazar* János, *Sarudy* Gyula, *Szlopovszky* K., *Alexy* Gyula lelkészek a gömöri egyházmegeyéből; *Hüvösi* Lajos, *Kolbenhayer* József, *Kemény* Lajos lelkészek a kishonti egyházmegeyéből; a világiak közül láttuk még: *Hevessy* Bertalant dr. *Pösch* Dezsőt, *Antony* Jánost, dr. *Posch* József, *Czibur* Imre, *Járossy* Endre, *Klein* Samu, dr. *Baloghy* György, *Gubeso* János, *Langhoffer* Viktor, *Varga* Sándor, *Medveczky* Sándor, *Geduly* Géza, dr. *Institúrisz* Endre stb. egyháztagokat.

A közgyűlést bevezető istentiszteleten az egyházkerület nagyerdemű főjegyzője: *Gyürky* Pál főesperes mondott szívhöz szóló szép alkalmi imát, mely után a díszmagyarba öltözött ker felügyelő: *Szentiványi* Árpád lendületes szép beszédében a törhetetlen vallás-össágra és hitbuzgóságra, mint „őseinktől kipróbált fegyverek” megszerzésére és épségben tartására buzdított, — a közgyűlést lelkes éljenzés közben megnyitotta.

Utánna *Zelenka* Pál püspök olvasta fel terjedelmes s az egyházkerületi élet minden mozzanatára kiterjedő gazdag évi jelentését. Ebből kiemeljük azon öröndetes bejelentést, hogy a *Gyürky* Pál főesperes szerkesztette nevezetes „*Egyetemes Theológiai Tanügyi Szervezet*” az egyetemes gyűlés elfogadta s hogy az új korszakot nyitó szervezet 1906. évi szeptember 1-én már életbe lép. Továbbá, hogy a theologusok semináriumszerű kiképzésére Eperjesen 2 emeletes, 50 theol. befogadására alkalmas „*Otthon*” épül, az eperjesi tanítóképző intézet új épülete számára pedig 44 ezer koronás telek vásároltatott. A Pensylvániába kivándorolt 28 ezer magyar lutheránus 3 lelkész kér és kap az egyházkerületől. A 6 kerületi ügyész közé *Marton* János, a Rimamurányi társulat jogügyi tanácsosa és *Szontagh* József rozsnói ügyvéd beválasztottak.

A gyűlés többi 66 tárgya közül megemlítjük még, hogy a törvényhozó színt megartását, illetőleg mielőbbi egybehívását a kerület ismét kívánatosnak jelentette ki. A kerületi fő-, közép- és népiskolák virágzó és fejlődő helyzetéről szóló tanügyi jelentések öröndetes benyomást keltettek itt emlitjük meg azt is, hogy helybeli főgimnáziumunk lelkes igazgatója: *Loysch* Ödön, mint a kerületi fő és közpiskolák tanári értekezletének új elnöke először e gyűlésen mutatkozott be szép beszéddel, melyet általános, nagy rokonszenvvel fogadtak. A kerületi közgyűlés az előterjesztett ért. jegyzőkönyvek alapján örömmel és teljes bizalommal üdvözölte a tanári értekezlet új tisztviselőit s azt a nemes irányt, melyen az értekezlet halad, az iskolák s ifjuság üdvének előmozdítása, felvirágoztatása felé. — *Deák* János sajógmörri születésű theologus 200. *Hanesz* Gusztáv tanárjelölt 100 kor. ösztöndíjat nyert külföldi tanulmányutra. — Végül megemlitjük, hogy az egyházkerület vagyona 972100 K-ra rug — A közgyűlést — megerősítvén *Baráth* Károly várgedei missiói lelkész hiványát és megválasztását — a felügyelő és a püspök áldó és bucsuzó beszédei pénteken délután zárták be meleg és lelkes éljenzés közben.

Ismeretlen térfogatu jégtömeg tölti be a barlangot melyben termek és folyosók nyilnak és zuzmarás mészke páncélljával borul erre a barlang fala, hogy a nap égető sugaraitól, az enyészettől megóvja: kün pedig felette a legszebb pompában haragos zöld fenyők ölelkeznek, esőkolódnak és arasztos világos zöld moh réteg bársony palástjával borítja le a természet e ritka kincsét.

De menjünk, mert 3 at ütött d. u. az alvilág órája, a mikor a mesebeli tündérek ideje és mulatsága következik . . . s pár percz mulva ismét más világban vagyunk.

* * *

A megtartott jégünnepély körül legtöbb érdeme van *Markó* Miklós fővárosi hírlapírónak, ki az elsőt már 1893 ban rendezte s azóta minden évben megismétli. — Neki sikerült most is a fővárosból *Dezső* Arthur, ez időszertint Európa koresolya-bajnokát, *Dezső* Elemér és *Steiner* Húzo fővárosi műkoresolyázókat megnyerni, kik *Lika* Károlynéval, az ismert író nejjével, *Lukovich* Istvánné, szől *Minich* Ida úrnókkal és *Fejér* Malvinkával, egy kedves kis leányval bravúrral koresolyáztak és gyönyörködtették a nagyszámú társaságot. Szépen koresolyáztak még *Markó* Miklós és *Szabó* Gyula és többen. Mi vidékiek, kik még nem láttunk műkoresolyázókat, el voltunk ragadtatva a bihetetlen figurákat egész biztonsággal produkálók felett.

Az ünnepély sikeréhez nagyban hozzájárult *Fejér* barlangi vendéglős áldozatkézsége és előzékeny modora, tovább *Kovács* jégtelnyelő és gondozó munkássága, ki a jeget simara gyalultatta, nemkülönben a Jánosiból oda szakadt *Balogh* Bandi jó zenéje.

Az ünnepély után nagy és izletes ebéd volt s estefelé a közönség nagy része útra kelt, boldog viszontlátást kívánva egymásnak.

Fájdalom, hogy ritkán rendeztetnek ilyen jégünnepélyek, mikor minden látogatónak szabadságában áll koresolyát kötni.

Felhívás.

A megyei gazdasági egyesület folyó évi szeptember hó 28-ikától október hó 2-ikáig bor szőlő és gyümölcs kiállítását rendez Putnokon, a városháza helyiségeiben. Ezen kiállításon fentiekben kívül bemutatásra kerülnek, a bor-termelés, pincze-kezelés és gyümölcsesthez szükséges anyagok, eszközök, gépek és berendezések; ugyintén méhészeti termények és kellékek, zöldségfélék, juhturó, befőtt gyümölcsök és zöldségfélék (különböző gomba, áfonya is) szilvrium és egyéb a megyében készült pálinkafélék.

Mivel a kiállítás célja a gömörmezei terményeket a fogyasztó közönségnek bemutatni a emmellett a termelőknek alkalmat nyújtani arra, hogy a termelési eszközöket megismerjék, termelvények csupán Gömör megye területéről állíthatók ki, míg ellenben termelési kellékek (anyagok, eszközök, készszámok, gépek stb.) bárhol készültek is kiállíthatók.

A kiállítás alkalmával a kiállított tárgyakra egyszerűsített vásár is tartatik s a kiállítás rendezője a vevő közönség figyelmét ezen kiállításra a legelőszélebb körben felhívja, arra törekszik, hogy a kiállításon részt vevők terményeikkel közvetlenül a nagy kereskedelem körébe jussanak s a kiállítás útján az összeköttetések megszerezve, termelvényeik számára állandó jó piacot biztosítsanak.

A kiállítás látogatásának megkönnyítésére kedvezményes vasuti menetjegy váltására jogosító igazolványok állanak a közönség rendelkezésére. A helyi bizottság pedig készséggel gondoskodik a kiállítást látogatók mérsékelt árán történő elszállásolásáról és ételmezéséről.

Ezek alapján felkérem a megye tisztelt gazdaközönségét, hogy a nemes és hasznos cél elérésében a megyei gazdasági egyesületet támogatni sziveskedjék.

Bejelentési ívek és kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító igazolványok dr. Lakner László Putnok címén kaphatók, hol a kiállításra vonatkozó bármely irányú felvilágosítás is megadatik.

Putnok, 1905 évi július 26-án.

Dr. Lakner László titkár.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítsák, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlítani sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala

Személyi hírek. Minaji Bornemisza László alispán, mielőtt szabadságra menne, augusztus hó 2-án a Garamra utazik hivatalos vizsgálatokat tartani. — Szabadság ideje alatt, melyet augusztus hó 15-én kezd meg, Lukács Géza főjegyző lesz a helyettese. — Balogh György budapesti kir. főügyész helyettes szabadságidejét élvezvén, Medveczky Sándor kir. közjegyző vendég szerető házában volt folyó hó 28-án szívesen látott vendége. — Fábry Károly országgyűlési képviselő Békéscsábáról, családjával itteni rokonai látogatása céljából városunkban időzött.

Szabadság. Dr. Zehery István kir. törvényszéki és vármegyei tiszti alorvos augusztus hó 1-étől 16-ig terjedő időre szabadságot élvez.

A m. kir. vallás- és közoktatási miniszterium a gömörmezei muzeum részére, még pedig a régiségár szükségleteire 400, néprajzi gyűjtésre 300 korona államsegélyt utalványozott az 1905. évre a helybeli adóhivatalnál. Ezzel egy új korszak kezdődik a muzeum életében annyival inkább, mert törvényhatóságunk böles intézkedése folytán eme kulturintézetünk további fejlesztése céljából a régi gimnáziumi épület második emeleti hat tágas termében már a közelebbi időben elhelyezést nyer.

Uj rendőrkapitány Főispánunk Fáy István volt országgyűlési képviselőt Rozsnyó városánál ideiglenesen a rendőrkapitányi teendők végzésével bízta meg, illetve ezen állásra helyettesítette Órómmel vesszük e hirt, mert az új rendőrkapitány minden tekintetben reá teremt egyéniség ez állásra s bizony nagyon elkezdett az ideje már annak, hogy Rozsnyó városánál a személy- és vagyonbiztonsági ügyek egy erélyes ember kezébe kerüljenek, mert a féktelenség már határtalan mérveket öltött.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja dr. Sigmund József egyetemes orvos tudort az állami gyermekmenhely alorvosát a vármegyei kórházhoz osztályvezető orvossá nevezte ki. A kinevezett az esküt f. hó 22-én tette le alispánunk kezébe.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Nécsey Jánost, a jolsvai Cházár András siketnémák intézetének igazgatóját hasonló minőségben Körömczványára helyezte át. Jolsvára pedig a váci országos intézettől Markovits Árpádot rendelte ki.

Eljegyzés. Koreny Erzsikét, öz. Koreny Józsefné kedves és háziassan nevelt leányát eljegyezte Galló Gyula várgedei okleveles tanító.

Esküvő. Kriszó Elsának, a helybeli kir. fogház-felügyelő, Kriszó Tamás leányának ma esküdtött örök hűséget Burger Arthur székelyudvarhelyi főgimnáziumi tanár. Tanúk voltak dr. Zehery István tszéki és megyei alorvos és dr. Muszter Miklós kir. alügyész.

Halálozások. Losoncon f. hó 19-én meghalt Mikula Endre, nyugalmazott ev. leányiskolai tanító, életének 79-ik évében. A nagy időket átélte nemesszívú ember pályáját itt kezdte Gömörvármegyében. Itt is született Rápás községben 1826 szept. 8-án. Iskoláit Sajógömörön, Osgyánban és Rozsnyón elvégezvén. Lőcséről mint II. éves theologust 1844-ben Dobrapatakra hívták meg tanítónak, ahonnan 1847-ben Bakostörékre, majd 1855-ben Felsőpokorágyra ment s innen hívták meg a már jöhírű tanítót a jövedelmes losoncai leányiskolához, ahol nyugalmabonulásáig, egészen 1896-ig, tehát összesen 52 évig tanított példás buzgósággal, nagy sikerrel. Haláláig egyháza 1894-ben, ötven éves tanítóskodásának évfordulóján fényes jubileumi ünnepélyvel tisztelte meg, melyen Hűvösy Lajos lelkész vezetése alatt a pokorágyi

egyház küldöttsége is részt vett. A felajánlott koronás aranykeresztet, mint volt 48-as nemzetőrhadnagy nem fogadta el. — Egész életében a puritán kötelességtudó, hazafias tüdő és végtelenül szerény, mély vallásosságú néptanító mintaképe volt. Temetésén, mely f. hó 21-én ment végbe, a közbecsülés és tisztelet impozáns módon nyilatkozott meg. Halálát kiterjedt rokonság, özvegye szül. Gáll Vilma, 3 gyermeke, 11 unoka és 14 dédunoka gyászolja. A megboldogultban dr. Wallentinyi Dezső főgimn. tanár, lapunk belső munkatársa anyai nagyatját siratja. Legyen emléke áldott. Pihenése csendes!

Bécsben f. hó 20-án halt meg Nagysesepényi és Mutnai Wladár Gusztáv, Fülöp. szászkőburg-góthai herceg udvari és főszámtanácsosa, a Ferenc-József rend lovagja s több külföldi érdemrend birtokosa 85 éves korában. Nagy szaktudásával, pénzügyi tanácsaival munkerejével a hercegi háznak rendületlen bizalmát, nemes és jellemes egyéniségével fejedelmek kitüntetését, — jó szívével környezetének szeretetét élvezte. Mint magyar születésű ember nagy állásában, az idegen környezetben is mindhaláláig megmaradt hű magyarnak, jó hazafinak. Testvéröccsei: Wladár Miksa nógrádi ev. főesperes és Viktor szügyi ev. lelkész. özvegye Agonás Lujza a volt rozsnói ev. lelkész leánya. Városunkban Agonás Zsuzsika az elhunytban s gorát gyászolja. Béke poraira!

Helyreigazítás. Lapunk multkori egyik számában tudósítónk azt írta, hogy Gyürky Pál főesperest az egyházmegyei papság nevében Kemény Lajos oszgyáni lelkész üdvözölte. Most a legbiztosabb helyről arról értesítetek hogy nem Kemény, hanem Liszkay János esperes volt az ünnepi szónok, aki lelkes lendülettel, a nála megszóktott ékes szózással tolmácsolta kartársainak meleg üdvözlését.

Kitűnő vizaga. Osváth Erzsika, Osváth György várm. közg. kiadó fiatal leánya a tanítónői és vallás vizgát kitűnő eredménnyel tette le az eperjesi tanítónői-képzőben. Ezzel kapcsolatosan közöljük, hogy a képzett tanítónőnek biztos kilátásai vannak a pelszézi tanítónői állásra.

Megvádolt plébános és tanító. Azt hallottuk, hogy Dobóca községben a szomszédos községekben dolgozó s hetenkint egyszer hazajáró kőműves iparosok szocialistikus jellegű gyűlést óhajtottak volna a közel multban tartani, a mely gyűlést a járás főszolgabírája bizonyos okokból nem engedélyezte és hogy ezért az ottani r. kath. lelkész és tanító lennének felelősek, a kik a népet nem helyes irányban vezetik. Ezzel szemben a vett információ alapján helyt adunk annak, hogy az ottani róm. kath. plébános Nuiger Ferenc és Bán Bálint kántor-tanító nagyon is lelkiükön viselik a népnevelést s igyekeznek a népet minden beteges vagy káros mozgalomtól visszatartani.

Névváltoztatás. Kratochvill Imre Aladár hangonyi helyettes jegyzőnek „Katoná”-ra kért névváltoztatását a belügyminiszter 73160. sz. a. engedélyezte.

Elgázolás. Egy 8—10 évesnek látszó gyermeket ütött el f. hó 23-án délben az Erzsébet-téren egy kocsi. Szerencsére az ijedtségen kívül a gyermeknek más baja nem történt.

Csizi Anna bál. Folyó hó 22-én tartották meg a szokásos csizi Anna bált Daczára annak, hogy a bálon kevesen voltak jelen, mégis az sikerültnek mondható, mert csak a hajnali órákban ért véget és végig állandó jó hangulat uralkodott. Egyet azonban konstatálhatunk, hogy a régi népes furdói bálók kezdenek hanyatlani, a mit annak kell tulajdonítanunk, hogy a közönség igen megoszlik és sokféle van igénybe véve. A jelen voltak közül sikerült feljegyezni: Leányok: Alitisz Aranka, Fodor Sarika, Glós Aranka és Vilma, Harnos Sarika, Kubik Macza, Mosa N. Roitz Miczi, Tóth Sarika. stb. Asszonyok: Beretvasné, Benkóné, Fabryiné, Fodor Gusztávné, Glós Arthurné, Harnos Baláné, Horváth Józsefné, Kludikné, Molnár Józsefné, Nagy Mihályné, Pazár Andorné stb.*) Lojzi a cigány jól játszott. A konyha és kiszolgálát azonban nem volt kifogástalan és magyar pinczereket kérünk.

Vásárendegély. A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium megengedte, hogy Pelséz nagyközségben évenként július hó 2-án országos kirakodó vásár tartassék.

Villámcsapás. Folyó hó 23-án a déli órákban hirtelen jött vihar közbeu a villám az állami gyermekmenhely épületbe, illetve annak villámhárítójába csapott és így szerencsétlenség nem történt.

Automobil járat. Arról értesülünk, hogy két rozsnói élelmes és ügyes kereskedő egy 8 személyre alkalmas gyors járatu gépkocsit (automobilt) vásárolt kirándulási célokra. — A használati díj egy napra 15—20 ft. Megrendelhető lesz Rozsnyón a tulajdonosoknál, kiknek neveit annak idején közölni fogjuk és kik a gépkocsit a kiindulási pontra gyorsan és pontosan fogják elküldeni. — A gépkocsi-járatnak tulajdonképpen az lesz a célja; a dobsinai és aggteleki barlangoknak a Tátrával és a megyei városokkal való összeköttetése, illetve ezen helyeknek könnyen való látogathatása. — Részünkről csak üdvözölhetjük e helyes eszmét, mert közönségünk arra hivatkozik minden alkalommal, hogy azért nem látogatja e helyeket, mert drága a koci és lassu

Égi tűnemény. Ritka szép égi tűneményben gyönyörködtünk folyó hó 25-én, a délelőtti órákban. A délelő pontra emelkedő nap kissé elhomályosult és egy nagyobb terjedelmű szivárvány alakzatu szabályos gyűrű vette körül, a mit napudvarnak szoktuk nevezni. A tűnemény körülbelül egy és fél óráig tartott, a mit többen ugy magyaráztak, hogy ezen időben az éjszaki sark felé teljes napfogyatkozás volt és ennek lett volna tulajdonítandó az árnyékolás.

Vásáráthelyezés. A miskolczi Kereskedelemügyi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a Ratkó községben f. é. augusztus hó 19-ére eső országos vásár ez évben kivételesen f. é. augusztus hó 18-án tartassék meg.

Mulatság. A putnoki ipartestület az ifjuság közreműködésével és Inczedy Béla elnöklete alatt f. hó 30-án a putnoki furdó helyiségében világpostával egybekötött zártkörű táncvizgalmat rendez 1 kor. belépő díjjal. Kezdeté d. n. 6 órakor.

* Tudósítónk: Máskor a keresztnéveket is kérjük.

Vasutépítési engedély. A kereskedelmi miniszter Igló állomástól kiindulólág Merényen át Betlér állomásig, Merényből kiágazolág Szomolnok-Hutáig, továbbá Rozsnyó állomástól kiindulólág Jólész, K.-H.-Vár-alja érintésével Dernőig a vasut építésre az előmunkálati engedélyt megadta.

Modern varieté mussa. Frank Menyhért, a városi vendéglők ügyes bérloje egy énekes társaságot szerződteletett pár napra a közönség mulattatására. A társaság tagjai: Turcsányi Ducezka, Fedák utánzó, pályadíjat nyert szépség: Elek Luciella, a leghiresebb tánczenekesnő; Szegedi K. Rózsi, a legjobb magyar énekesnő; Kovács K. Emil, baritonista mint János vitéz és Kácsa cigány; Novák Miska, kitűnő jellem-humorista; Kolozsvári Ilonka zongora mesternő. Az előadások folyó hó 29-én este a Széchenyi-kert ujonnan épített nyári helyiségében veszik kezdetüket vélogatott műsorral és belépő díj nélkül. Amennyiben szigorú családi műsor van felvéve, ajánljuk a közönség figyelmébe.

Közbiztonsági állapotok. A rozsnói járásból kapjuk a hirt és a fővárosi lapok legutóbbi számában is olvastuk, hogy Gömörmezei Nagyhnylecz községben a közbiztonság annyira veszélyeztetve van: miszerint ottan elkerülhetlenül és sürgősen szükséges egy csendőr különítmény felállítása. — A fuvarosokból és favágókból álló nép mivel messze esik a civilizált helyektől és a pálinkaivásban találja főlevezetét, teljesen el van vadulva és hatalmat nem ismer. — A szomszédos Igló-Hnyilecz fűrésztelep munkásaival állandó hadilábon áll és napirenden verik agyonra ez utóbbiakat. Folyó hó 23-án a rozsnói járásbíró elnöklete alatt egy bizottság értekezett és a hajó orvoslására alispánunkat kéri fel, egy csendőr különítmény kirendelését. Ugy értesülünk, hogy alispánunk nyomban megtette a legszükségesebb erélyes intézkedéseket.

Kimutatás Gömör-Kishont vármegye területén uralgó ragadós állati betegségekről: Lépfene: Ispánmező és Szalócz. — Veszettség: Kraszkó, Jánosi és Rozsnyó. — Rühkór: Esztrény. — Sertésorbáncz: Osgyán, Alsószuha, Sajógömör, Visnyó, Alsósajó, Berzete, Fekete-patak, Hárskút, Körös, Nagyhnylecz, Rokenveujfalu, Rudna. — Sertésbaj: Bakostörék, Cserencsény, Esztrény, Lukovistye, Pápocs, Susány, Szilistye. — Alsóbalog, Balogfala, Béna, Bugyikfalu, Darnya, Derencsény, Dété, Egyházasbást, Feled, Felsőhanganzy, Gesztes, Gömörvid, Guszóna, Jeszte, Kishömri, Meleghegy Pádár, Rakotyas, Serke, Simonyi, Tajti, Tamási, Várgede, Zabar. — Abafala, Aggtelek, Alsófalu Felsőszuha, Imola, Kelemér, Lénártfala, Málé, Méhi, Melléte, Mihályfala, Naprágy, Oldalfala, Ragály, Runya, Sajólenke, Szentkirály, Zubogy, Henckő, Kuntaplocza, Nagyveszverés, Ródova, Szalócz, Gieze, Ispánmező, Nasztraj, Jolsva, Polom, Süvete, Szásza, Ujvásár.

CSARNOK.

Akik örökké sujtanak.

Írta: URAI DEZSŐ.

Egy novemberi délután, mikor a késő őszi nap utoljára ragyogott föl fiatalos tüzzel, a nagy sárga fogház kiadott magából egy embert. Csöndesen, feltűnés nélkül szolgáltatva vissza a társadalomnak, hogy fogadja újra kebelébe azt, aki a büntetés kitöltésével lerótt minden tartozást. A kapun kilépő fiatal ember sietve ugrott kettőt hármat, azután lassan bandukolt a sarokig. Most már csak azt tudhatná, hogy ez a sápadt ember a börtönből jó, aki a kezében levő írásba vethetne egy pillantást.

Balogh Ádám, a volt segédtanító szomoruan mosolyog arra a kék papirosra, amelyet távozása előtt nyomtak a markába az igazgató irodájában Számla ez, mely tanúsítja, hogy Balogh Ádám két évi börtönnel fizetett azért a golyóért, melyet az örület pillanatában küldött egy leány után, akit szeretett. Balogh Ádám azon mosolyog, hogy az igazságban nincs igazság: mikor vétkezett, tele volt esztével minden újság, most, hogy megfizetett a társadalomnak, nem akar róla tudni senki. Vajjon olyan kaján a nagy társadalom, hogy csak fiának pusztulása érdeklí?

Lassu bandukolással neki indult az utcának. A hosszú fogságtól kissé kábult fejével róttá az utat és teljesen átengedte magát a furcsa érzéseknek, melyek megrohanták Gyerekes öröme telt abban, hogy háta mögött nem jár szuronyos fegyőr, ki irányítja lépteit, hanem mehet erre is, arra is. Hirtelen észébe jutott, hogy dohány is van a világon és azonnal vásárolt néhány szivart. Mikor rágyújtott, visszavemlékezett, hogy milyen keserves órákat szerzett neki ez a rendelet, mely a börtönlakót eltöltötte a dohánnyal. Az egész büntetésben ez a szigorítás volt a legkeservebb. Emlékszik, hogy az első hetekben véresre harapdálta ajkát, ideges volt, sehol sem lelta a helyét; annyira szenvedett a dohánnyási tilalom miatt. Csodálatos, most, hogy tele tüdővel szivja a füstöt, nem érez különösebb örömet: mihelyt elérhetővé vált, ami azelőtt csak sovárgás tárgya volt, elvesztette varázsát. Ki tudja, talán így járt volna azzal a leánnyal is, akiért becslését áldozta.

— Becsületemet? — kérdezte magától, nem, ez frázis, becslélet nem áldoztam: az meg van. Nem vagyok gonosztevő, csak vétke, ezért pedig fizettem. A társadalom nem lobbanthat a szememre semmit.

Szinte daczosan nézett a leáldozó napba. Érezte, hogy mások talán másként vélekednek a dolgról, de magában már előre szembeszállt az emberekkel. Fegyverül valami merev meggyőződést kovácsolt magának, melylyel ha kell, leveri az összes tennálló, ellenkező társadalmi felfogásokat.

— Igenis fizettem, dörmögte és most olyan ur vagyok, mint bárki más. Ha bánanak, megvéd a törvény, mely talán épen ugy tud oltalmazni mint sujtani.

Különös, hogy az ember, ha egyedül van, akkor sines magában. Megszólal az a bizonyos hang, melyről senki sem tudja, hogy honnan ered, de amely kérelmetlenül beszél. Vár egy percet, amikor rövid időre előre elül a hév, amelylyel magunkra erőszakolunk valamely meggyőződést és megszólal a mélyben:

Áltatod magad, nincs igazad.

Balogh Ádámnak töprengés közben kialudt a szivarja. A nap is lebukó félben volt, hűvös szél is kezdett

fujdogálni: a volt segédtanító érezte, hogy a meleggel és a világossággal együtt bizodalma is tűnőfélben van. Hátha az emberek azután másként vélekednek róla: mi lesz akkor belőle?

— Eh! két év nagy idő, talán csak megokosodtak az emberek. Majd megmagyarázom nekik, hogy az a két év börtönben nem számít. Be kell látniok, hogy nem vagyok gonosztevő és vissza kell fogadniok engem.

Ez már valamiben kételkedően hangzott s mert közelebb járt az igazsághoz, a belső hang szólalt meg. Ebben az érzesben, melyben az erőszakolt, büszke meggyőződés, reménykedéssé enyhült, Balogh Ádám is megnyugvást lelt. Tehát holnap... új életre fel.

Teljesen besötétedett. A volt segédtanító megtapogatta zsebében azt a néhány garast, melyet távozásakor utraivalóul kapott és belépett egy kocsimába. Faragatlan asztalok körül munkás emberek ültek és sört ittak. A kiszabadult rab is rendelt egy korsó italt. Mikor azonban szájához emelte, szeméi megakadtak egy újságon, mely előtte feküdt az asztalon. Nem volt türelme, se ereje, hogy hőrpítsen egyet a sörből, szinte elejtette a poharat és mohón kapott a nyomtatott papírlap után. Most hirtelen felébredt benne a régi intelligens ember, akinek tulajdonképpen nem is a teste, hanem a lelke volt elzárva két évig.

Remegve vette kezébe a papírlapot. Két évet töltött távol az élettől, teljes két esztendő, mely alatt a világ kerekéi tovább mozgottak. Mennyi minden történhetett azóta?

Maga az újság címképe megdöbbenetette és elszomorította. Egy földön fetregő leány, kissé távolabb egy férfi kezében füstölő revolverrel. Hiszen ez a ő esete... De nem, a nevek mások. Belül romlás, pusztulás, nyomor tárult eléje. Gyikosság, öngyilkosság, sztrájk, csalás szomorú egymásutánban kínálkozott olvasmányul. Szivtelenség, gőg, ostobaság szintén megtöltött néhány hasábot. A szegény ember alig győzi a kapkodó olvasást. Keres, kutat, seholy vigasztaló szó. Minden a régi, csak a nevek változtak. A két év nyomtalanul suhant el a világ fölött.

Aggódva néz körül a börtönviselt ember, aki átélte azt a rettenetes pillanatot, hogy fegyveréből eleven husba csapódott a golyó, szinte fél az emberektől. A szigorú elzárkózottság, mely fölöslegessé tett minden akaraterőt, gyámoltalanná pubitotta. Felve néz ki a sötétbe melyben siető, homályos alakok suhannak ide-oda. Balogh Ádám úgy fél tőlük, mint a kis gyermek a sötét szoba képzelt árnyalakjaitól.

Pedig neki is ki kell mennie az éjszakába, mert a kocsimát bezárják. Ott kün finom eső szitál és könnyű de csipős szél borzongatja a járőrelőket. Cszéltalanul bolyong ide-oda. Cszéltalanul, de mindig siető léptekkel, mintha biztos utja lenne. Tudja hogy a fal mellett bandukoló csavargó feltűnik a rendőrnek. Hol tanulta ezt? Talán a börtönben? A belső hang azonnal felriad szendérgéséből:

— Lám, tehát mégis tanultál valamit a börtönben amit más ember nem tud. Hátha sokat tanultál, talán annyit, hogy ezért nem akarnak rólad tudni embertársaid.

Ostobaság! Minek is gondolkozik? Vagy ha igen, miért nem azzal a nyugodtsággal, a melylyel az orvos megállapítja saját szivbaját?

Már szürkül. Az erősödő hajnali szél az arcába csapkodja az esőcsöppeket. Ruhája sulyosodik a víztől és kigyórintással tapad testéhez. Az éjjeli vándor megkívánja a pálinkát: egy, két, három pohárral, óhajtja azt az ólomnehéz fojtó meleget, mely a pálinkás boltokat betölti. Belép az elsőbe: hideg fogadja. A gázláng sárgásan pislikol a világosodó hajnalban, a kályhában az imént rakott tűz ropog, azonban a helyiség csak roszzagu de nem meleg. E nélkül pedig a bűz kiálthatatlan. Balogh megiszik egy kevés pálinkát, s azután nekifohászodva kilép az utcára. Most, most fog eldölni, hogy van-e visszatérés.

A külseje kevés jóval biztat: ruhája nedves, cipője sáros, azevzonásai törődöttek. Haja nedvesen lóg homlokába. Rálehel szája elé tartott tenyerére: lélegzetén bizony megérzik az alkohol szaga. A feje is kóvályog kissé a szesztől, melytől két év alatt kissé elsokott. Mindegy, bátran nyit be az első asztalos-műhelybe, mely utjába akad.

— Jó reggelt. Alázattal kérdem, volna-e munka a számomra?

— Volna. Mutassa a könyvét, — szólal meg egy sánta ember, nyilván a mester.

— Nincs könyvem. A mesterségem a börtönben tanultam.

A börtön szóra meghátrál a mester. Ezt a szót bizonyosan használta életében pár százszor, de most, hogy ily öblösen hangzik feléje a más szájából, megijeszti:

— Megöltem egy leányt! — mondja nyíltan Balogh. Mindjárt az első alkalommal tudni akarja, hogy mit várhat a jövőtől.

A mester idegesen néz körül segítségért és keze lopva téved rá egy éles vésőre. A volt segédtanító észreveszi a mozdulatot és lehorgaszítja a fejét. Megkapta a választ. Sejtí már, hogy a moesárból bajosan talál kifelé vezető utat.

Járja tovább a műhelyeket: eleinte daczos, nyílt bevallással, később bárgyu kifogással. Hanyatló bátorsággal motyog elvesztett írasokról, igazolványról: seholy sem hisznek neki. Néhol igérettel tartják, ő beéri vele, de a gyomra nem. Az követelődzik türelmetlenül. Nem kérdi, hogy az ember honnan vegyen, csak legyen. A kiszabadult rab most már a gyomrával kezd gondolkozni hen czegő, követelő módon. Beszédjében már nyoma sincs az alázatosságnak, mikor magában a társadalomnak beszél:

— Itt vagyok, akartam! rajtam nem mult, te nem akartad. Nem fogadsz be, nem kellek, jó! Tarts el más-ként. De ne követelj tőlem ostobaságokat, melyeket jutalmul hősiességnak neveztl el: ne kívánd, hogy itt néhány millió jól táplált embertársam közt ébenhaljak, mert néhány paragrafusod azt kívánja, hogy különböz-zem a rabló vadállattól. Vajjon tőled mért nem követeli az a paragrafus, hogy ember légy. Miért csak tőlem?

Minden energiája kimerült ebben a kétségbeesett töprengésben. Az okoskodások közepette arra is jogosítva érezte magát, hogy orgyilokkal szerezzen magának táplálékot.

Mikor elhunyt benne az elkeseredés tüze nagy ügyetlenül csak kenyeret lopott...

A „Tompa“-szállodában

Gede István vendéglős kitünő minőségű „**Rizling**“ bornak literjét 32 krajczárjával, a „**Kardarka**“ sillert pedig 28 krajczárjával — utczán át kimérve árusít. — Elfogad bejáró étke-zőket havi 30 koronáért. 15-26

Kiadó üzlethelyiség.

Rimaszombat legélénkebb forgalmu helyén: **Deák Ferencz-utca 24. szám** alatti ujon-nan épült **Zauffa-féle házban** egy bolthelyiség — mely igen czélszerű divataru üzletnek — beren-dezéssel együtt azonnal bérbe vehető. — Értekez-hetni lehet ugyanott a tulajdonossal. 2-*

Értesítés.

Az orvosi szolgálataimat igénybe venni szo-kott közönség tájékoztatása végett kötelességsze-rüleg tudatom, hogy lakásomat **Augusztus hó 1-től kezdve a Pokorági-utca külső sarkán ujon épült házba helyez-tem át.** **Dr. Zehery István.**

Eladó vizslák.

Jól használható vizslák eladatnak. Bővebb értesítést ad: **Tomcsányi István Beje,** (Gömörmege.)

Eladó

a rimaszombati 136 sz. tjkvben 1779 hrsz. a. foglalt 2329 □-öl szántóföld fele (Cserencsényi-uton felül), és 1638 hrsz. a. foglalt 905 □-öl rét egészen (Országuttra járó). Értekezhetni levél-ben vagy személyesen **Demeter Mária** posta-mesternőnél **Felső-Bátkán.**

Magyar szabadalom 29887—903.

Lábizzadás

elleni **Kerekes-féle** szabadalmazott kenőes, melyet már több tekintélyes rimaszombati és gömörmegei orvos kipróbált és kitünőnek talált. Kapható: **GEDULY GÉZA** gyógy-szertárában Rimaszombatban. — Egy tegely ára: **1 korona.** — Minden tegelyhez használati utasítás van mellékelve. Viszont elarusító gyógyszereszek % engedélyben vesztelnek.

Figyelmeztetés.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy „**Eredeti Singer varrógépek**“ kizárólag a mi rak-tárainkban **Rimaszombatban, Erzsébet-tér 10. sz. alatt** (Ethey-féle ház) az udvarban **STEINER KAROLY** megbizottunknál kaphatók.

A valódi és javított **Singer** megjelöléssel ajánlott és hirdetett varrógépek nem azonosak a mi „Eredeti Singer varrógépeink“ kel. hanem csak egyik régebbi rend-szerünk utánzatai. Tisztelettel:

6-10 **Singer Co. varrógép rászv.-társaság.**

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Rózsa-utca 26. sz.** alatt lévő **Tomcsányi-féle** lakás, udvar, istálló, melléképületek **1905. évi november 1-től** ki-bérelhető, esetleg ezen ingatlanok örök áron is megvehető. — Megbizott: **Dr. Ráróssy Gyula** ügyvéd Rimaszombatban. 1-*

Hirdetmény.

321. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszécsényi kir. járásbírósnak 1902. évi V. 548-10. számú végzése következtében **Schlesinger A. fia** czég javára **Tornyos György** ellen 285 korona 24 fillér s járuléka erejéig 1902. évi október hó 22. én foganatosított kielégítési végrehajtás után felülfo-glalt és 1141 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ágy és ruhaneműek, vadászfegyverek, pipatartó és pipák, pokróczok, bruner-kocsi, lovak, lószerszámok nyil-vános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósnak 1904. évi V. 303/5. számú végzése folytán 285 kor. 24 fillér tőkekövetelés, ennek 1897. évi december hó 28-ik nap-jától járó 5% os kamatai, 1/3% váltó-díj bíróilag már megállapított költségek erejéig Détériben, a helyszinén leendő megtartására **1905. évi augusztus hó 14-ik** napjának délelőtti 10 órája batáridőül kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§ ai értelmében készpénzfizetés mellett a leg-többet ígérőnek, szükség esetéu becsáron alul is el fog-nak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfo-glaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszecs, 1905. évi július hó 20. án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Magyarország legnagyobb sírkőraktárainak egyike!

IFJ. HORN LÉNÁRD

szobrász- és okl. kőfaragó-mester

BESZTERCZEBÁNYÁN, (Szent István-tér 157. szám.)

Fióközletek: **Zólyom** és **RIMASZOMBAT** (Tompa Mihály-tér.)

Járásbírósnak és temető melletti **özv. Beliozky Viktor-né-féle** kerti helyiségben.

Van szerencsém Rimaszombat város és vidéke nagyérdemű közönségének szives figyelmét a beálló évad következtében felhívni a legjobban felszerelt sírkőraktáromra s folkérni, hogy szükség esetén megbizásával megtisztelni méltóztassék.

Azon helyzetben vagyok hogy ugy a legkisebb, mint a legnagyobb emlékkő és emlék-építési munkálatok, u. m. **síremlékek, obeliszkek, virág-keresztek, sírbolt-fedő-lapok, sírbolt-fedelekek, vas keresztek, alapzatok és lépcsők, timár- és billard-lemezek, kávéházi és mosdó-asztalok,** mindenféle nagyságban, rajz szerint, **olaszországi fehér Carrara-márványból, sötét Szent-Anna, szürke és fe-keete porosz márványból, világos és sötét szász és svéd granit és syenit-ből, norvég labradorból,** valamint fehér, kemény homokkőből jutányos áron, szolidan való elkészítést és szállítását magamra vállalhatom.

Készítek továbbá fényképek számára porcellán lapokat, melyekbe az elhunyt arczképe beágethető és a síremlékre beilleszthető. A fénykép sikerültől kezessek.

Végül bátorodom még megjegyezni, hogy ha a kivánságnak megfelelő sírkő raktáram-ban nem volna található és azt a kiválasztott rajz szerint elkészíteni kellene, az ily sírkövet csak két-három hónap alatt készíthetném el; e czéltól kérem, méltóztassék beces megbizását mielőbb velem közölni.

Sírkövek javítása és újból valódi arannyal való aranyozása jutányos áron felvállaltatnak.

A leveleket RIMASZOMBATBA ozimezve kérem küldeni.

A n. é. közönség szives partfogását kérve és beces megrendeléseit várva, maradok

kiváló tisztelettel: **Ifj. Horn Lénárd.**

9-10

Feltétlenül minden versenyt kizárva. — Legolcsóbb árak és pontos kiszolgálás.

FLEISCHER és TÁRSA

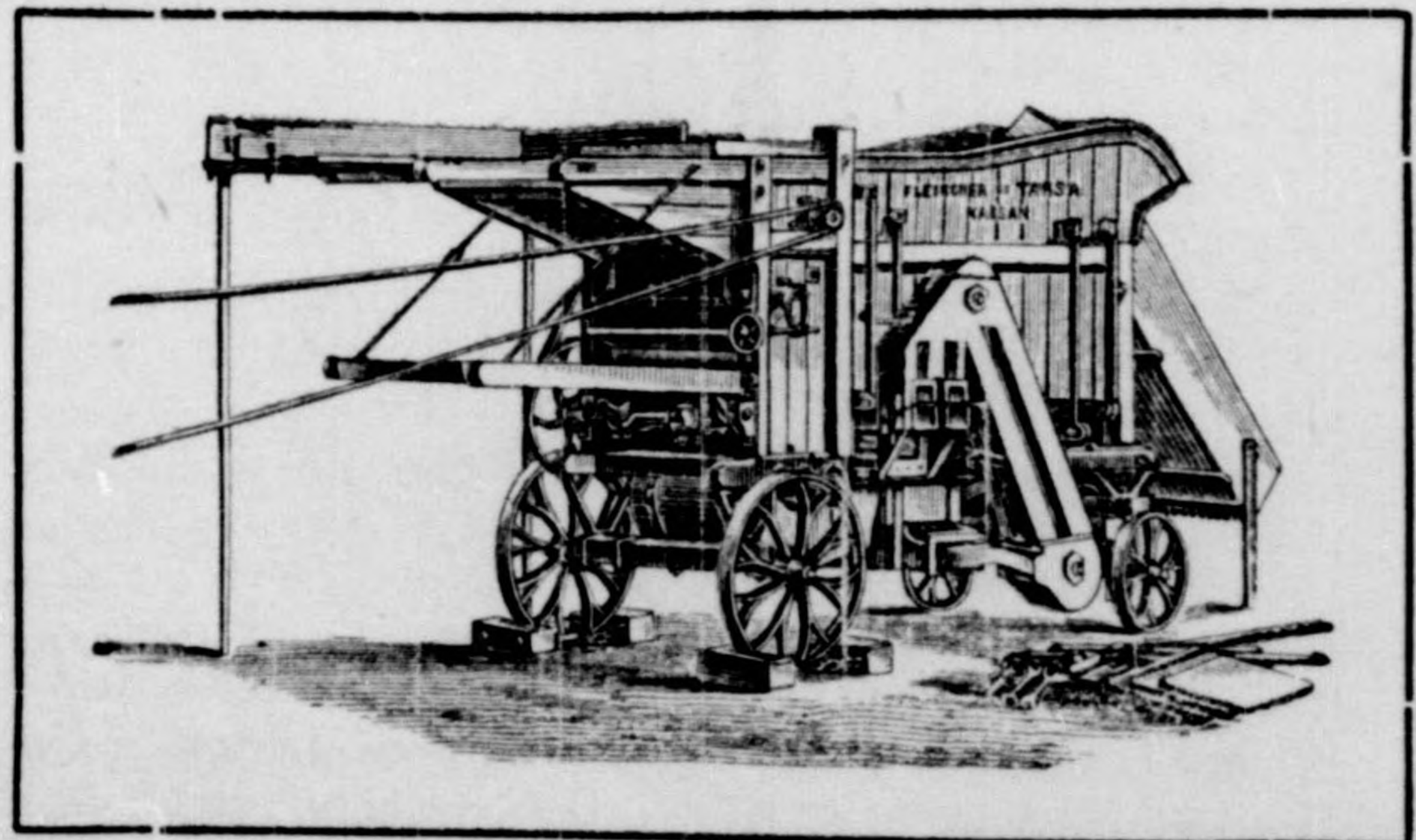
gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemeltartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhirnevű gépeit a **nyári idényre,** nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással jár-gány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit jargányhajtásra is alkalmazva, számarázói készülékekkel vagy anél-kül. **Backer- és magtar-rostait,** továbbá mindennemű **szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszgyár-beren-dezéseket,** m p **Henze-főzők, kavaró készületek, maláta- és burgonya-zúzókat, malom-berendezéseket** stb.

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét** tartjuk **állandóan.** Gazdasági gépeink képes, valamint öntődénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

6-6